

## A TANTÁRGY ADATLAPJA

### 1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Kulturális tanulmányok
1.5 Képzési szint	Alap (BA)
1.6 Szak / Képesítés	Kulturális turizmus – magyar tagozat

### 2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Régészeti barangolások (HU)		
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Molnár-Kovács Zsolt, docens		
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Molnár-Kovács Zsolt, docens		
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	1
2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DS

### 3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					3
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					XX
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					XX
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					XX
Vizsgák					XX
Más tevékenységek: .....					XX
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	42				
3.8 A félév össz-óraszama	28				
3.9 Kreditszám	6				

### 4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

### 5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Vetítési lehetőség, internet kapcsolat
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	•

## 6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

<b>Szakmai kompetenciák</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A kulturális örökséggel való megismerkedés, az antik és középkori társadalom fogalmával való megismerkedés</li> <li>• A tanulmányozott korszak értelmezési módszereivel való megismerkedés</li> <li>• Fogalmi és tárgyi ismeretek elsajátítása</li> <li>• A tárgy ismeretéhez szükséges módszerek elsajátítása</li> <li>• A módszerek helyes használata a szakmán belül</li> <li>• Képesség az elsajátított információk továbbadására írásban és szóban, anyanyelven és egy választott idegen nyelven</li> </ul>
<b>Transzverzális kompetenciák</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A magyar nyelvű terminológia elsajátítása</li> <li>• Az elsajátított alapismeretek felhasználása más rokon szakterületek helyzeteinek, eseményeinek leírásában</li> <li>• Továbbképzési indíttatás</li> <li>• Esettanulmányok feldolgozása és értékelése</li> </ul>

## 7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az régészetre vonatkozó alapismeretek elsajátítása.</li> <li>• A kulturális örökség részét képező régészeti lelőhelyek bemutatása, a különböző történeti időszakok kutatásának és a kutatási eredmények bemutatása</li> </ul>
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> <li>• A diákokkal megismertetni a régészet alapvető problémáit</li> <li>• A korszakok megismertetése révén segíteni a régészeti lelőhelyek megismerését és bemutatását</li> </ul>

## 8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<b>1-3. A régészet története, a régészeti kutatások kezdetei</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> Régészet fogalma, az antikvitás percepciója, kutatások, gyűjtemények. A régészeti alapfogalmak tisztázása, kutatási módszertan.
<b>4. A társadalom régészete</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> A társadalomrégészet fogalma, a társadalmak különböző formái.
<b>5. Nyersanyagok a régészetben</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> társadalom, hőhasználat, kognitív, nyersanyagok, fémek, üveg, kerámia.
<b>6. A kereskedelem és csere régészeti vizsgálata</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> A csere fogalma, a csere formái, távolsági kereskedelem, szárazföldi és vízi szállítás.
<b>7. Társadalmi elit és deponálási szokások</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> A társadalmi elit és reprezentáció, a kincsleletek, deponálás.
<b>8. Szimbólumok és a rituálé régészete.</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> társadalom, kultúra, kognitív régészet, szimbólumok.
<b>9. Régészeti örökség és régészeti lelőhelyek: az őskori telepek</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> Az őskor fogalmának használata, kronológiai alapfogalmak, a Nagykároly-

		Bobald tell bemutatása, régészeti parkok.
<b>10. Régészeti örökség és régészeti lelőhelyek. Grădiştea Muncelului</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> dák kor régészete, LaTene, dák építészet
<b>11. Régészeti örökség és régészeti lelőhelyek. Porolissum</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> a római kor régészete, klasszikus antikvitás, római város és társadalom
<b>12. Régészeti örökség és régészeti lelőhelyek. Ulpia Traiana Sarmisegetusa</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> a római kor régészete, klasszikus antikvitás, római város és társadalom.
<b>13. Régészeti örökség és régészeti lelőhelyek. Középkori kastélyok Erdélyben: Gyergyószárhegy</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> társadalom, hétköznapi, gyergyószárhegyi Lázár kastély.
<b>14. Régészeti örökség és régészeti lelőhelyek. középkori kolostorok és monahás élet Erdélyben. Az Érabrányi Premontrei Kolostor</b>	Multimédiás vetítés	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> középkor régészete, az Érabrányi premontrei kolostor.

#### **Könyvészet:**

1. K. Kristiansen, Europe before history. Cambridge. 1998, University Press.
2. C. Renfrew, P. Bahn, Régészet. Elmélet, módszer, gyakorlat. Budapest, 1999
3. M. Babeş, SCIVA – cinci decenii în slujba arheologiei române [SCIVA – cinq décennies au service de l'archéologie roumaine], în, SCIVA, 50, 1-2, 1999, p. 5-9.
4. L. R. Binford, Debating archaeology. San Diego Calif. Elsevier Science & Technology Books, 1989.
5. Németi J., Descoperiri arheologice de la Carei-Bobald (jud. Satu Mare) în anul 1994, *Cercetări Arheologice în Aria Nord-Tracă*. 1995, 123-126.
6. F. Berthemes, P.F. Biehl, The Archaeology of Cult and Religion. An Introduction, în P. F. Biehl, F. Berthemes, H. Meller (Eds.) The Archaeology of Cult and Religion, Budapest, 2001, p. 11–27.
7. J. Brück, Ritual and rationality: Some problems of interpretation in European archaeology, în European Journal of Archaeology, 2, 3, 1999, p. 313-344.
8. W. Burkert, Offerings in Perspective: Surrender, Distribution, Exchange, în Gifts to the Gods..., p. 43-50.
9. J. Chapman, Tensions at Funerals. Micro-Tradition Analysis in Later Hungarian Prehistory, în Archaeolingua, Series Minor, 14, Budapest, 2000.
10. Molnár Zs, C. Ghemiş, Contribuții la problematica grupului Roşia. O descoperire provenită din peștera Izbuca Topliței. (A Discovery from the Early Bronze Age in the Izbuca Topliței Cave. Aspects Regarding the Rosia Group), *Ephemeris Napocensis*, 2003, Cluj-Napoca, XIII, 41-92.
11. L. Mărghită, Civilizația geto-dacilor, 1981.
12. D. Antonescu, Introducere în arhitectura dacilor, București, 1984.
13. I. Glodariu, Arhitectura dacilor - civilă și militară (sec. II î.e.n. - I e.n.), Cluj-Napoca, 1983.
14. Gudea, N. Porolissum, un complex daco-roman la marginea de nord a Imperiului Roman. Vol. II-III (Porolissum, un complexe dace-romain a la limite nord de l'Empire Romain). Cluj-Napoca, Zalău, s.n., 1996, 2001, 451, 174 p
15. D. Tamba, N. Gudea, Raport preliminar în legătură cu cercetările de teren și arheologice, lucrările de restaurare și conservare executate la Porolissum, între anii 1994-2002, *ActaMP* 25, 2003, 195-262.
16. D. Tamba, Despre vicus-ul militar de la Porolissum. Contribuții la istoria vicilor militari din Dacia Porolissensis. Teză de doctorat
17. Bajusz I., Amfiteatrul de la porolissum și aspectele sale cultice, *ActaMP*, 2003, 25, 165-194.
18. Matei, A. V. (1997), "A new defensive line discovered at the Roman military site of Porolissum in Dacia Porolissensis," in *Roman Frontier Studies*, Oxford, 93-101.
19. D. Alicu, Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Amfiteatrul 1, Cluj-Napoca, 1997.
20. D. Alicu, Adela Paki, Town Planning and Population in Ulpia Traiana Sarmizegetusa, BAR IS 605,

Oxford, 1995.

21. I. Piso, Colonia Dacica Sarmizegetusa 1, Le forum vetus de Sarmizegetusa, Cluj 2006.
22. M. Bărbulescu, Din istoria militară a Daciei romane. Legiunea V Macedonica și castrul de la Potaissa, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1987
23. M. Bărbulescu, Das Legionslager von Potaissa (Turda). Castrul legionar de la Potaissa (Turda), Zalău, 1997.
24. M. Bărbulescu et alii, The Baths of the Legionary Fortress at Potaissa, Roman Frontier Studies 17, Zalău, 1999, 431-441
25. M. Bărbulescu, Potaissa. Studiu monografic, Dissertationes Musei Potaissensis I, Turda, 1994.
26. F. Gogâltan, Emődi Tamás, Molnár Zs, Darvas Lóránd, Săpături arheologice la Lăzarea, com Lăzarea, jud Harghita. Punct Casa Doamnei (Asszonyház), *Ephemeris Napocensis*, Cluj-Napoca, 2001, XI, 301-329.
27. Emődi Tamás, Darvas Loránd, Jelentés a gyergyószárhegyi Lázár kastély régészeti kutatásáról, 1999-2003. Kézirat.
28. Marosi E., Megjegyzések a magyarországi romanika épülettípológiájához, in: *Arhitectura Religioasă Medievală din Transilvania*, Kiss Imola, Szócs P. (Coord.), Satu Mare, 1999, 7-10.
29. Bunyitai V., A váradi püspökség története, III., Nagyvárad, 1884.
30. Emődi Tamás, Molnár Zsolt, Jelentés az Érabrányi premontrei kolostor régészeti kutatásáról, 1999-2002. Kézirat.
31. R. Lupescu, A torockószentgyörgyi vár középkori története, Dolgozatok, I, Új sorozat, 2006, 137-149.
32. Gh. Anghel, Fortificații medievale de piatră din secolelele XIII-XIV. Cluj Napoca, 1986.
33. Bujdosó Gy., Periodizációs és rekonstrukciós kísérlet a Torockószentgyörgy (Colțești Romania) várához, Műemlékvédelem, 38, 2, 101-108.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
	Az egyéni szemináriumi bemutatása. Az egyénileg választott féléves dolgozattémák bemutatása vitája	<i>Alapfogalmak / kulcsszavak:</i> hallgatói dolgozatok bemutatása, vita

### Könyvészet

1. Visy Zs. (Szerk.), A magyar régészet az ezredfordulón, Budapest, 2003.
2. Renfrew, C.–Bahn, P., Régészet. Elmélet. módszer. gyakorlat. Budapest. 1999
3. Rusu, A. A., Monumentele și arheologia medievală (Les monuments et l'archéologie médiévale). In: *Concepte și tehnici de restaurare*. București, 1998, 95-100

## 9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az előadás megismerteti a hallgatókat jövőbeli karrierjükhöz szükséges a régészettel, antikvitással és középkorral kapcsolatos alapinformációkat.
- 

## 10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A vizsgadolozat tudományos szintje és tartalma	Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	A dolgozat tartalma, a bemutatás módja és szerkezete	Szóbeli bemutatás	50%

#### 10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- 4,5 pont összegyűjtése az írásbeli vizsgán.
- A vizsga három követelménye közül min. 2 teljesítése.
- A könyvészet áttekintése.

Kitöltés dátuma

2020. 03. 27.

Előadás felelőse

Dr. Molnár-Kovács Zsolt, docens



Szeminárium felelőse

Dr. Molnár-Kovács Zsolt, docens



Az intézeti jóváhagyás dátuma

2020. 03. 31.

Intézetigazgató

Dr. Nagy Róbert Miklós, egyetemi docens

